

Pārtikas likumdošanas komisija (Codex Alimentarius Commission)

Publicēts: 28.11.2022.

1962. gadā Pārtikas un Lauksaimniecības organizācija (Food and Agricultural Organization -FAO) kopā ar Pasaules Veselības organizāciju (World Health Organization - WHO) izveidoja apvienoto FAO/WHO Pārtikas Likumdošanas komisiju – Codex Alimentarius Commission (CAC). Tā paredzēta standartu, rekomendāciju un vadlīniju izstrādāšanai, kas palīdzētu aizsargāt patērētāju veselību un nodrošinātu godīgu tirdzniecības praksi, vienlaikus veicinot starptautisko tirdzniecību.

Pārtikas Likumdošanas komisijas (turpmāk tekstā – Komisija) izstrādātos pārtikas standartus publicē Pārtikas Kodeksā - Codex Alimentarius - un to var uzskatīt par starptautiski rakstītu standartu krājumu, kas paredzēts visu valstu lietošanai.

Pašreiz Komisijā ir 170 dalībvalstis, to skaitā arī Latvija. Kā novērotāji Komisijas darbā piedalās dažādas starptautiskās organizācijas-zinātniskās, rūpnieciskās, tirdzniecības, patērētāju. Komisijas Sekretariāts atrodas galvenajā FAO galotņu mītnē Romā.

Kopš 1994.gada, kad spēkā stājās Pasaules Tirdzniecības organizācijas (World Trade Organization-WTO) nolīgumi, jo īpaši nolīgums par Sanitāro un Fitosanitāro pasākumu piemērošanu (Agreement on the Application of Sanitary and Phytosanitary Measures- SPS) un nolīgums par Tehniskiem tirdzniecības šķēršļiem (Agreement on Technical Barriers to Trade – TBT), Pārtikas Likumdošanas komisijas standarti, vadlīnijas un rekomendācijas ir ieguvuši lielāku juridisko nozīmīgumu, sakarā ar to, ka WTO līgumos ieviesta atsauce uz Pārtikas Likumdošanas komisiju un ar pastāvošo atbilstības prezumpciju, ko uztic attiecīgajiem valstu pasākumiem, ja tie pamatojas uz Pārtikas Likumdošanas komisijas standartiem, vadlīnijām un ieteikumiem.

Pamatmērķi

Pārtikas Likumdošanas komisijas pamatmērķi:

- aizsargāt patērētāju veselību;
- nodrošināt godīgu starptautiskās tirdzniecības praksi;koordinēt visu
- pārtikas standartizācijas darbu starptautiskā līmenī.

Komisija satiekas reizi gadā (kopš 2003.gada) FAO galotņu mītnē Romā vai WHO galotņu mītnē Ženēvā. Komisija pieņem gala standartus un saistošos tekstus, kā arī apstiprina galvenos lēmumus par vispārīgo Pārtikas Likumdošanas komisijas darbību.

Dalība

Dalība CAC ir pieejama visām valstīm, kā arī FAO un WHO asociētajiem biedriem, kuri ir ieinteresēti starptautiskajos pārtikas standartos. Par Codex Alimentarius Commission dalībvalsti var būt valsts, kas ir FAO vai WHO dalībvalsts un par savu vēlmi piedalīties Pārtikas Likumdošanas komisijas darbībā ziņojusi FAO vai WHO ģenerāldirektorātam.

Par Komisijas dalībnieku var būt tikai valsts – izņēmums ir reģionāla ekonomiska organizācija (kā Eiropas Komisija). Katra FAO vai WHO dalībvalsts vai asociētā dalībvalsts, kurai ir īpaša interese par Komisijas darbu, pēc pielaišanas saņemšanas no FAO vai WHO ģenerāldirektorāta var apmeklēt Komisijas vai tās apakškomiteju sanāksmes kā novērotājs.

Pārtikas Likumdošanas komisijas sastāvā ir :

8 vispārīgo jautājumu komitejas (General Subject Committees), kas izstrādā standartus un vadlīnijas, ko var piemērot visai pārtikai („horizontālā” likumdošana)

CCGP- Codex Committee on General Principles - Kodeksa Komiteja par Vispārīgajiem Principiem

Dokumenta atsauce – CX/GP

Funkcijas – a) nodarboties ar tādiem procesuāliem un vispārīgiem jautājumiem, kādus šai komitejai deleģējusi Pārtikas Likumdošanas komisija (Codex Alimentarius Commission-CAC). Šie jautājumi ir sevī ietver galveno pamatprincipu izstrādi. Tie nosaka CAC kompetenci un mērķus, Kodeksa standartu būtību, dalībvalstu attieksmi pret šiem standartiem; b) izstrādāt Kodeksa komitejām nepieciešamās vadlīnijas; c) izstrādāt pārbaudes mehānismu, kas varētu izvērtēt valdību iesniegumus par atsevišķu standartu vai pamatvirzienu iespējamo ietekmi uz ekonomiku; d) izstrādāt Ētikas Kodu starptautiskajai pārtikas tirdzniecībai

Atbildīgā valsts - Francija

CCFH – Codex Committee on Food Hygiene - Kodeksa Komiteja par Pārtikas Higiēnu

Dokumenta atsauce – CX/FH

Funkcijas – a) izstrādāt visai pārtikai piemērotus higiēnas noteikumus; b) izskatīt, ja nepieciešams, labot, un apstiprināt citu Kodeksa komiteju sagatavotos vai jau standartos esošos normatīvus par higiēnu; c) izskatīt, ja nepieciešams, labot, un apstiprināt citu Kodeksa komiteju sagatavotos vai Kodeksa Prakses Kodā minētos jautājumus, ja Komisija nav lēmusi citādāk, vai d) izstrādāt higiēnas principu pamatvirzienus, kas būtu piemērojami specifiskiem produktiem vai to grupām; e) pēc Komisijas norādījuma izskatīt specifiskas ar higiēnu saistītas problēmas; e) ierosināt un izvirzīt sfēras, kurās nepieciešams mikrobioloģiskā riska novērtējums starptautiskā līmenī un risināt jautājumus, kurus izvirzījuši riska novērtētāji; g) izskatīt mikrobioloģiskā riska jautājumus attiecībā uz pārtikas higiēnu un FAO un WHO riska novērtējumu. (Termins “higiēna”, kur nepieciešams, nozīmē arī mikrobioloģiskās specifikācijas pārtikai un ar to saistītai metodoloģijai).

Atbildīgā valsts – Amerikas Savienotās Valstis

CCFICS – Codex Committee on Food Import and Export Inspection and Certification Systems – Kodeksa Komiteja par Pārtikas Importa un Eksporta Inspekcijas un Sertificēšanas Sistēmām

Dokumenta atsauce – CX/FICS

Funkcijas – a) izstrādāt vadlīnijas un pamatprincipus pārtikas importa un eksporta sertifikēšanas sistēmām ar mērķi harmonizēt metodes un procedūras, kuras aizsargā patērētāju veselību, nodrošina godīgu tirdzniecības praksi un veicina starptautisko pārtikas tirgu; b) izstrādāt principus un vadlīnijas tādu pasākumu piemērošanai eksportējošo un importējošo valstu kompetentajām institūcijām, lai tās varētu nodrošinātu garantiju, ka pārtikas produkti atbilst nepieciešamajām prasībām, it sevišķi ar likumu noteiktajām veselības pamatprasībām; c) izstrādāt vadlīnijas produktu utilizācijai un kvalitātes nodrošināšanas sistēmām, lai varētu garantēt, ka pārtikas produkti atbilst prasībām un, lai veicinātu šo sistēmu ievērošanu atvieglojot pārtikas produktu tirdzniecību valstu bilaterālo/ multilaterālo līgumu ietvaros; d) lai veicinātu harmonizāciju starptautiskā līmenī, izstrādāt kritērijus un vadlīnijas vienotam oficiālā sertifikāta formātam, tajā lietotajām prasībām un valodai; e) sagatavot rekomendācijas informācijas apmaiņai jautājumos, kas attiecas uz importa/eksporta kontroli; f) ja nepieciešams, konsultēties ar citām starptautiskām institūcijām, kas strādā ar jautājumiem par pārtikas inspicēšanas un sertifikēšanas sistēmām; g) izskatīt pārējos ar pārtikas inspicēšanu un sertifikēšanu saistītos jautājumus, ja tā norādījuši Komisija. (Kvalitātes nodrošināšana – visas plānotās un sistemātiskās darbības, ko nepieciešams veikt, lai nodrošinātu

pietiekamu uzticību, ka produkts vai pakalpojums atbilst noteiktajām kvalitātes prasībām.(ISO-8402 Kvalitāte –Vārdnīca)).

Atbildīgā valsts - Austrālija

CCPR - Codex Committee on Pesticide Residues – Kodeksa Komiteja par Pesticīdu Atliekām

Dokumenta atsauce – CX/PR

Funkcijas – a)noteikt maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus atsevišķos pārtikas produktos vai to grupās; b)noteikt maksimāli pieļaujamos pesticīdu atlieku līmeņus atsevišķai dzīvnieku barībai, kas atrodas starptautiskajā tirgū, ja tādējādi tiek aizsargāta cilvēka veselība; c)sagatavot novērtēšanai Apvienotajā FAO/WHO Pesticīdu atlieku darba grupā pesticīdu prioritāšu sarakstu; d)izvērtēt analīžu un paraugu ņemšanas metodes pesticīdu atlieku noteikšanai pārtikā un dzīvnieku barībā; e)izskatīt pārējos ar pārtikas un dzīvnieku barības drošību saistītos jautājumus attiecībā uz pesticīdu atliekām; f) atsevišķiem pārtikas produktiem vai to grupām noteikt maksimālos līmeņus vides un industriālajiem piesārņotājiem, kuriem piemīt ķīmiska vai citāda līdzība ar pesticīdiem.

Atbildīgā valsts - Nīderlande

CCRVDF – Codex Committee on Residues of Veterinary Drugs in Food – Kodeksa Komiteja par Veterināro Zāļu Atliekām Pārtikā

Dokumenta atsauce – CX/RVDF

Funkcijas – a) noteikt prioritātes veterināro zāļu atlieku izskatīšanai pārtikas produktos; b)šīm vielām ieteikt maksimāli pieļaujamos daudzumus; c)izstrādāt prakse pamatvirzienus; d)izskatīt analīžu un paraugu ņemšanas metodes veterināro zāļu atlieku noteikšanai pārtikā.

Atbildīgā valsts – Amerikas Savienotās Valstis

CCFAC- Codex Committee on Food Additives and Contaminants – Kodeksa Komiteja par Pārtikas Piedevām un Piesārņojumu

Dokumenta atsauce – CX/FAC

Funkcijas – a)izstrādāt vai apstiprināt pieļaujamos maksimālos vai vadlīniju līmeņus atsevišķām pārtikas piedevām, piesārņotājiem (ieskaitot vides piesārņojumu) un toksiskajām vielām (kas dabiski radušās) pārtikas produktos un dzīvnieku barībā; b)sagatavot prioritāšu sarakstu Apvienotajai FAO/WHO Pārtikas Piedevu Ekspertu Komitejai novērtēšanai paredzētajām pārtikas piedevām un piesārņojumam; c) Komisijai ieteikt pieņemšanai pārtikas piedevu identitātes un tīrības specifikācijas; d) izvērtēt analīžu metodes to noteikšanai pārtikā; e)izskatīt un izstrādāt standartus vai likumdošanas pamatprincipus tādiem saistošajiem jautājumiem, kā pārtikas piedevu etiķetēšana (kad pārtikas piedevas kā tādas tiek pārdotas) un pārtikas apstrāde ar starojumu.

Atbildīgā valsts - Nīderlande

CCNFSDU- Codex Committee on Nutrition and Foods for Special Dietary Uses- Kodeksa Komiteja par Uzturu un Pārtiku, kas Paredzēta Speciālām Uztura Vajadzībām

Dokumenta atsauce – CX/NFSDU

Funkcijas – a)pētīt specifiskas uztura problēmas, uz kurām norādījusi Komisija un dot tai padomus par vispārīgajiem uztura jautājumiem; b)izstrādāt galvenos pamatvirzienus uztura jautājumos (visiem pārtikas produktiem); c) kur nepieciešams, sadarbībā ar citām komitejām, izstrādāt standartus, vadlīnijas vai citus saistošus tekstus pārtikai, kas paredzēta speciālām uztura vajadzībām; d)pārskatīt, ja nepieciešams, labot, un apstiprināt ieteikumus par atsevišķu ar uzturu saistītu viedokļu iekļaušanu standartos, vadlīnijās vai citos saistītos tekstos.

Atbildīgā valsts - Vācija

CCFL - Codex Committee on Food Labelling – Kodeksa Komiteja par Pārtikas Etiķetēšanu

Dokumenta atsauce – CX/FL

Funkcijas – a)izstrādāt visiem pārtikas produktiem piemērotus marķēšanas/etiķetēšanas pamatvirzienus; b)pārskatīt, ja nepieciešams, labot, un apstiprināt specifiskus pamatvirzienus, standartus, vadlīnijas, kas saistīti ar pārtikas produktu etiķetēšanu; c)analizēt un risināt Komisijas norādītās ar etiķetēšanu saistītās problēmas; d)analizēt problēmas, kas saistītas ar pārtikas produktu reklamēšanu, it sevišķi attiecībā uz maldinošām atsaucēm vai atsaucēm kā tādām.

Atbildīgā valsts – Kanāda

CCMAS- Codex Committee on Methods of Analysis and Sampling – Kodeksa Komiteja par Paraugu Ņemšanas un Analīžu Metodēm

Dokumenta atsauce – CX/MAS

Funkcijas – a)definēt kritērijus, kas būtu piemēroti Kodeksa analīžu metodēm un paraugu ņemšanai; b)darboties kā koordinatoram sadarbībā ar citām starptautiskajām organizācijām un grupām, kas nodarbojas ar analīžu un paraugu noņemšanas metodēm un laboratoriju kvalitātes nodrošināšanas sistēmām; c)no iepriekšējā punktā minētajām institūcijām saņemtajiem ieteikumiem noteikt analīžu un paraugu ņemšanas references metodes, kas būtu saskaņā ar Kodeksa standartiem un būtu piemērojamas zināmam skaitam pārtikas produktu; d)pārskatīt, labot, ja nepieciešams, un apstiprināt Komisijas komiteju ieteiktās analīžu un paraugu noņemšanas metodes, (izņemot tās, kas attiecas uz pesticīdu vai veterināro zāļu atliekām pārtikā, pārtikas mikrobioloģisko kvalitātes un drošības novērtējumu un pārtikas piedevu specifiskāciju novērtējumu); e)izstrādāt nepieciešamos paraugu noņemšanas plānus un procedūras; f) izskatīt specifiskas ar analīžu un paraugu noņemšanas metodēm saistītas problēmas, kuras izskatīšanai iesniegusi Komisija arī kāda no tās komitejām; g)definēt procedūras, protokolus, vadlīnijas vai citus ar laboratoriju profesionalitātes un kvalitātes nodrošināšanas sistēmām saistītus jautājumus.

Atbildīgā valsts – Ungārija

17 produktu komitejas (Subject Committees) - sagatavo standartus specifiskiem produktiem („vertikālā” likumdošana)

CCFO – Codex Committee on Fats and Oils - Kodeksa Komiteja par Taukiem un Eļļām

Dokumenta atsauce – CX/FO

Funkcijas – Izstrādāt starptautiskos standartus dzīvnieku, augu un jūras dzīvnieku izcelsmes taukiem un eļļām, ieskaitot margarīnu un olīveļļu.

Atbildīgā valsts – Apvienotā Karaliste

CCFFV – Codex Committee on Fresh Fruits and Vegetables - Kodeksa Komiteja par Svaigiem Augļiem un Dārzeniem

Dokumenta atsauce – CX/FFV

Funkcijas – a) izstrādāt starptautiskos standartus un likumdošanas pamatvirzienus, kas būtu piemērojami svaigiem augļiem un dārzeniem; b) izstrādājot standartus un pamatvirzienus, konsultēties ar UN / ECE Standartizācijas darba grupu par ātri bojājošos pārtiku, lai nodrošinātu, ka standarti nedublējas un, ka tie izstrādāti pēc vienotas formas; c) ja nepieciešams, konsultēties ar citām starptautiskajām organizācijām jautājumos par svaigiem augļiem un dārzeniem.

Atbildīgā valsts - Meksika

CCPFV – Codex Committee on Processed Fruits and Vegetables - Kodeksa Komiteja par Pārstrādātiem Augļiem un Dārzeniem

Dokumenta atsauce – CX/PFV

Funkcijas – Izstrādāt starptautiskos standartus visu veidu pārstrādātajiem augļiem un dārzeniem, ieskaitot žāvētus produktus, konservētus kaltētos zirņus un pupas, džemus un želejas, bet izņemot žāvētas plūmes vai augļus un dārzenū sulas. Komisija likusi šai komitejai uzņemties darbu pie ātri saldēto augļu un dārzenū standartu pārskatīšanas.

Atbildīgā valsts - Amerikas Savienotās Valstis.

CCFFP – Codex Committee on Fish and Fishery Products - Kodeksa Komiteja par Zivīm un Zivju Produktiem

Dokumenta atsauce – CX/FFP

Funkcijas – Izstrādāt starptautiskos standartus svaigām, saldētām (arī ātri saldētām) vai citādi pārstrādātām zivīm, vēžveidīgajiem un moluskiem.

Atbildīgā valsts - Norvēģija

CCMMP – Codex Committee on Milk and Milk Products - Kodeksa Komiteja par Pienu un Piena Produktiem

Dokumenta atsauce – CX/MMP

Funkcijas – Izstrādāt starptautiskos standartus, likumdošanas pamatvirzienus un citus ar pienu un piena produktiem saistītus dokumentus.

Atbildīgā valsts - Jaunzēlande

CCMH – Codex Committee on Meat Hygiene - Kodeksa Komiteja par Gaļas Higiēnu

Dokumenta atsauce – CX/MPH

Funkcijas – Izstrādāt standartus un likumdošanas pamatvirzienus, kas būtu piemērojami putnu gaļas un gaļas higiēnai.

Atbildīgā valsts - Jaunzēlande

CCCPC* - Codex Committee on Cocoa Products and Chocolate – Kodeksa Komiteja par Kakao Produktiem un Šokolādi

Dokumenta atsauce – CX/CPC

Funkcijas – Starptautisko standartu izstrāde kakao produktiem un šokolādei.

Atbildīgā valsts - Šveice

CCNMW* – Codex Committee on Natural Mineral Waters - Kodeksa Komiteja par Dabīgajiem Minerālūdeņiem

Dokumenta atsauce – CX/NMW

Funkcijas – a)izstrādāt reģionālos standartus dabīgajiem minerālūdeņiem.

Statuss – Uz laiku atlikts

Atbildīgā valsts – Šveice

CCS* – Codex Committee on Sugars - Kodeksa Komiteja par Cukuriem

Dokumenta atsauce – CX/S

Funkcijas - Izstrādāt starptautiskos standartus visa veida cukuriem un cukura produktiem.

Atbildīgā valsts – Apvienotā Karaliste

CCCPL *– Codex Committee on Cereals, Pulses and Legumes - Kodeksa Komiteja par Graudaugiem un Pākšaugiem

Dokumenta atsauce- CX/PL

Funkcijas – Izstrādāt starptautiskus standartus un/vai pamatvirzienus jautājumos, kas attiecas uz graudaugiem, pākšaugiem un to produktiem.

Atbildīgā valsts – Amerikas Savienotās Valstis.

CCVP* – Codex Committee on Vegetable Proteins- Kodeksa Komiteja par Dārzeņu Proteīniem

Dokumenta atsauce – CX/VP

Funkcijas – Izstrādāt terminus un starptautiskos standartus dārzeņu proteīniem, kas iegūti no jebkura augu valsts elementa un tiek lietoti cilvēka uzturā; izstrādāt vadlīnijas šādu dārzeņu proteīnu produktu izlietošanai pārtikas piegādes sistēmā; izstrādāt vadlīnijas etiķetēšanai, uztura un nekaitīguma prasībām un citiem šo jomu ietekmējošiem jautājumiem.

Atbildīgā valsts - Kanāda

CCSB* – Codex Committee on Soups and Broths - Kodeksa Komiteja par Zupām un Buljoniem

Dokumenta atsauce – CX/SB

Funkcijas – Izstrādāt starptautiskos standartus zupām un buljoniem.

Atbildīgā valsts - Šveice

* - komiteju darbs uz laiku atlikts

6 reģionālās komitejas (Regional Co-ordinating Committees) – caur valstu grupām vai reģioniem koordinē pārtikas standartu aktivitātes reģionā, kā arī izstrādā reģionālos standartus

CCAfrica – Coordinating Committee for Africa - Āfrikas Koordinācijas Komiteja

CCASIA – Coordinating Committee for Asia - Āzijas Koordinācijas Komiteja

CCEURO – Coordinating Committee for Europe - Eiropas Koordinācijas Komiteja

Dokumenta atsauce – CX/EURO

Funkcijas – a)definē attiecīgā reģiona problēmas un vajadzības attiecībā uz pārtikas standartiem un pārtikas kontroli; b)Komitejas ietvaros veicina kontaktus abpusējas informācijas apmaiņai par plānotajām normatīvajām iniciatīvām un problēmām, kā arī stimulē pārtikas kontroles infrastruktūras stiprināšanu; c)Komisijai rekomendē reģionam nepieciešamo starptautisko standartu izstrādi; arī tiem produktiem, kuriem pēc Komitejas ieskatiem nākotnē varētu būt starptautiskā tirgus potenciāls; d)izstrādā reģionālos standartus tiem pārtikas produktiem, kuri tiek virzīti gandrīz tikai vai tikai tirdzniecībai iekšējā tirgū; e)pievērš Komisijas uzmanību atsevišķiem, īpašas reģionālās nozīmes aspektiem Komisijas darbā; f)veicina visa reģionālā pārtikas standartu izstrādes darba koordinēšanu, ko reģionā uzņēmušās veikt valstiskās vai nevalstiskās organizācijas; g)darbojas kā galvenais reģionālais koordinators un atbild par jautājumiem, kurus tai uzticējusi Komisija, un h) veicina Kodeksa standartu un atliekvielu līmeņu atzīšanu dalībvalstīs.

Atbildīgā valsts - Šveice

CCLAC – Coordinating Committee for Latin America and the Caribbean - Latīņamerikas un Karību Jūras Valstu Koordinācijas Komiteja

CCNASWP – Coordinating Committee for North America and the South West Pacific - Ziemeļamerikas un Klusā Okeāna Dienvidrietumu Valstu Koordinācijas Komiteja

CCNEA – Coordinating Committee for the Near East - Tuvo Austrumu Valstu Koordinācijas Komiteja

speciālās starpvaldību darba grupas (ad Hoc Intergovernmental Task Forces)- ierobežota ilguma un paredzētas standartu un vadlīniju izstrādei specifiskos jautājumos.

TFAF – Task Force on Animal Feeding - Speciālā darba grupa dzīvnieku barības jautājumos (darbu beigusi 2004.gadā)

Dokumenta atsauce – CX/AF

Funkcijas – a) pabeigt un paplašināt jau veikto Kodeksa Komiteju darbu par „Draft Code of Practice for Good Animal Feeding”; b)izskatīt citus pārtikas drošībai svarīgus aspektus, kā problēmas saistībā ar toksiskajām vielām, patogēniem, mikrobiālo rezistenci, jaunajām tehnoloģijām, uzglabāšanu, kontroles pasākumiem, izsekojamību, u.c.; un, c) pilnībā ņemt vērā darbu, ko veic pārējās Kodeksa komitejas un citas svarīgas starptautiskas institūcijas, ieskaitot FAO, WHO, OIE un IPPC un sadarboties ar tām.

Statuss - aktīvs

Atbildīgā valsts - Dānija

TFBT – Task Force Foods Derived from Biotechnology - Speciālā darba par biotehnoloģiski iegūtu pārtiku (darbu beigusi 2003.gadā, atjaunota 2004.gadā un nākošā sesija notiks 2005.gadā)

Dokumenta atsauce – CX/FBT

Funkcijas – a) izstrādāt standartus, vadlīnijas vai citus normatīvos aktus pārtikas produktiem, kas iegūti biotehnoloģiski, b) koordinēt un, ja nepieciešams, cieši sadarboties ar attiecīgajām Kodeksa Komitejām, kas ir pilnvarotas jautājumos par biotehnoloģiski iegūtu pārtiku; un c) ņemt vērā darbu, kas pašreiz tiek veikts nacionālajās uzraudzības iestādēs, FAO, WHO, starptautiskajās organizācijās un citās svarīgās diskusijās.

Atbildīgā valsts – Japāna

TFFVJ – Task Force Fruit and Vegetable Juices - Speciālā darba grupa par augļu un dārzeņu sulām (savu darbu pabeigis 2005.gadā)

Dokumenta atsauce – CX/FJ

Funkcijas – a) pārskatīt un konsolidēt pastāvošos Kodeksa standartus un vadlīnijas attiecībā uz augļu un dārzeņu sulām un ar tiem saistītajiem produktiem, dodot priekšroku vispārīgajiem standartiem; b) Pārskatīt un atjaunot uz šiem produktiem attiecināmās paraugu ņemšanas un analīžu metodes; un, c) pabeigt savu darbu līdz 26. Komisijas sanāksmei (2005).

Atbildīgā valsts - Brazīlija

Darbības likumīgais pamats

Pārtikas Likumdošanas komisijas statūti, saukti - Kodeksa Procedūras Rokasgrāmata (Procedural Manual - PR) - tika pieņemti 1963.gadā un ir likumīgs pamats Komisijas darbam un formāli atspoguļo tās izveides pamatkonceptiju un iemeslus, nosaka definīcijas jautājumos par pārtikas drošību, kvalitāti un riska analīzi. Tā nosaka arī standartu izstrādāšanas procedūru un gaitu, vadlīnijas Komisijas komitejām, standartu formātu un vispārīgās, standartos iekļaujamās prasības, Komiteju sarakstu un to kompetences ietvarus, Komisijas galvenos lēmumus un Pārtikas Likumdošanas komisijas dalībvalstu sarakstu.

Darbība un rezultāti

Pārtikas Likumdošanas komisija izstrādā:

Pārtikas Standartus (Standard)– paredzēti gala produktam;

Prakses Kodus (Codes of Practice)– paredzēti procesam;

Vadlīnijas (Guidelines) – rekomendācijas dažādās sfērās. Visi rekomendāciju teksti ir brīvprātīgi piemērojami.

Pārtikas Likumdošanas komisija sniedz norādes starptautiskajai tirdzniecībai, sniedz norādes valstīm, kuras izstrādā nacionālo pārtikas likumdošanu vai pārtikas standartus, kā arī piedāvā FAO/WHO tehnisko palīdzību valstīm nacionālās likumdošanas izstrādē vai atjaunošanā. Pašreiz Pārtikas Likumdošanas komisija ir izstrādājusi 241 pārtikas standartu, 44 Prakses Kodus, novērtējusi 207 pesticīdus, noteikusi vairāk kā 2500 maksimāli pieļaujamās pesticīdu atlieku līmeņus, 33

maksimāli pieļaujamos piesārņotāju līmeņus, novērtējusi vairāk kā 1000 pārtikas piedevas, 60 veterinārās zāles un noteikusi tām 289 maksimāli pieļaujamos līmeņus.

Atbildība par standartu apstiprināšanu Pārtikas Kodeksā balstās uz Pārtikas Likumdošanas komisiju un tās institūcijām. Standarti ir zinātniski pamatoti un tiek izstrādāti, ņemot vērā ekspertu padomu, ko sniedz FAO un WHO izveidotās apvienotās ekspertu komitejas:

Apvienotā FAO/WHO Ekspertu Komiteja par Pārtikas Piedevām –Joint FAO/WHO Expert Committee on Food Additives (JECFA)

Apvienotā FAO/WHO Sanāksme par Pesticīdu Atliekām – Joint FAO/WHO Meeting on Pesticide Residues (JMPR)

Apvienotās FAO/WHO Ekspertu Sanāksmes par Mikrobioloģiskā Riska Novērtējumu – Joint FAO/WHO Expert Meetings on Microbiological Risk Assessment (JEMRA) vai arī speciālās ekspertu konsultācijas

Apvienotā FAO/WHO Ekspertu Konsultācija par Biotehnoloģiski iegūtas Pārtikas Alerģiskumu (2001).

Standartu izstrādes process

Kad Komisijas palīg-komiteja savas kompetences ietvaros iesniedz priekšlikumu standarta, prakses koda vai cita teksta izstrādei, tai jāņem vērā:

- Komisijas izstrādātā darba plāna prioritātes;
- Komisijas rīcībā pašreiz esoši svarīgi stratēģiski projekti;
- iespēja pabeigt darbu saprātīgā laika posmā.

Ja priekšlikums neietilpst komitejas kompetencē, to nodod citai komitejai vai arī priekšlikumus par grozījumiem komitejas kompetenču sadalījumā rakstiskā veidā iesniedz Komisijai.

Normālā procedūrā standarta ierosinājums nāk no konkrētas valsts vai valstu grupas, kuras šo jautājumu izvirza Komisijas vai Reģionālajā komitejā. Komiteja var turpināt darbu tikai tādā gadījumā, ja šis standarts ir apstiprināts Komisijā.

Kad Komiteja vai Speciālā starpvaldību darba grupa sāk izstrādāt standartu, kura izstrādei saņemts atbalsts no Komisijas, tam parasti seko 8 soļu procedūra:

Komisija izlemj izstrādāt standartu un nozīmē šo darbu attiecīgajai komitejai. Lēmumu izstrādāt standartu var pieņemt arī komiteja, bet apstiprinājumam jānāk no Komisijas.

Sekretariāts sagatavo izvirzītā standarta projektu (proposed draft standard).

Izvirzītā standarta projekts tiek nosūtīts valdībām un starptautiskajām organizācijām atzinumu sniegšanai.

Sekretariāts pārsūta komitejai atzinumus izskatīšanai, kā arī iespējamo laboto projekta versiju.

Izvirzītais standarta projekts caur sekretariātu tiek nosūtīts Komisijai, lai to pieņemtu kā standarta projektu (draft standard).

Standarta projekts tiek sūtīts valdībām un starptautiskajām organizācijām atzinumu sniegšanai.

Sekretariāts pārsūta komentārus Komitejai.

Standarta projekts caur Sekretariātu tiek iesniegts Komisijai, kura to pieņem par Kodeksa standartu.

Līdz standarts tiek pieņemts. Diemžēl tas var vilkties gadiem. Šis mehānisms apraksta standarta darba uzsākšanas mehānismu, prioritāšu kritērijus, standarta, prakses kodeksa vai citu attiecīgo tekstu izstrādes procedūru un kārtību, kādā standarti tiek pārskatīti

Normālā procedūrā ir 8 soļi, bet, ja 2/3 Komisijas locekļu nobalso, var izpildīt paātrināto procedūru ar 5 soļiem.

Ņemot par pamatu 2/3 balsu pārkumu par labu paātrinātās procedūras uzsākšanai, Komisija nolemj izstrādāt standartu.

Sekretariāts sagatavo izvirzītā standarta projekta sagatavošanu.

Izvirzītā standarta projekts tiek nosūtīts valdībām un starptautiskajām organizācijām atzinumu sniegšanai. Paātrinātās procedūras gadījumā. Komisijas locekļi un ieinteresētās starptautiskās organizācijas tiek izziņotas.

Sekretariāts pārsūta komitejai atzinumus izskatīšanai, kā arī iespējamo laboto projekta versiju.

Izvirzītais standarta projekts caur sekretariātu kopā ar visiem dalībvalstu un starptautisko organizāciju priekšlikumiem tiek nosūtīts Komisijai, kura to pieņem kā Kodeksa standartu.

Atsevišķos gadījumos soļi var atkārtoties. Komisija vai Komiteja var secināt, ka kāds specifisks jautājums sīkāk jāizdiskutē un var ierosināt, ka standarta projekts atkārtoti tajā pašā vai iepriekšējā solī tiek izsūtīts atzinumu sniegšanai.

Kolidz standartu pieņem Komisija, tas tiek iekļauts Pārtikas Kodeksā.

Kad komiteja vai cita apakš institūcija izvērtējusi standarta vai cita saistoša dokumenta izstrādi, Komiteja sagatavo dokumenta projektu iesniegšanai Izpildkomitejā (Executive Committee) un Komisijā. Dokumentā jābūt Komisijas pieprasītajai informācijai, lai novērtētu vai darbs ir atbalstāms, bez tam šī dokumentācija ir kā pamats Izpildkomitejai veicot uzraudzību par darba virzību un progresu.

Komisijas dokumenti

Kodeksa dokumentus var iedalīt 6 galvenajās kategorijās:

Procedūras Rokasgrāmata (Procedural Manual) - nosaka norādījumus, lai Komisijas aktivitātes notiktu saskanīgi, un tā ir paredzēta kā palīgs dalībvalstīm, lai tās efektīvi spētu piedalīties Apvienotās FAO/WHO Pārtikas Standartu Programmas darbā. Jaunākais ir Procedūras Rokasgrāmatas 13.izdevums, publicēts 2003.gadā.

- Rokasgrāmatas I nodaļa nosaka Komisijas procedūras pamatnoteikumus, kā arī citas iekšējās procedūras, kas nepieciešamas, lai sasniegtu Komisijas mērķus. Tur ir gan Kodeksa standartu un attiecīgo tekstu izstrādes pamatprincipi, gan galvenie principi un vadlīnijas valdībām attiecībā uz Kodeksa standartu atzīšanu, kā arī dažas pamatdefinīcijas.
- II nodaļa ir veltīta vadlīnijām par efektīvu Komisijas komiteju darbību. Šīs komitejas organizē un vada komisijas nozīmēta dalībvalsts valdība. Šī nodaļas apraksta vienoto standartu izstrādes procedūru, Kodeksa dokumentu atsauču sistēmu, galvenos principus svarīgāko Kodeksa standartu nodaļu formulēšanai un izklāsta nacionālo Kodeksa Kontaktpunktu (Codex Contact Point) funkcijas.
- III nodaļa uzskaita Komisijas paliginstitūcijas un to kompetenču sadalījumu, norāda dalībvalstu sarakstu un Kontaktpunktu adreses.

ALINORM

ALINORM – Komisijas, komiteju un speciālo darba grupu atskaites, kurās norādīts sanāksmju iznākums un Komisijas darba sesijās sagatavotie darba dokumenti. Šos dokumentus apzīmē ar vārdu „ALINORM”, un tam seko gads, kurā sanāksme ir notikusi, un pēc tam norāda arī sesijas numuru. Tam visam vēl seko hronoloģisks dokumenta numurs saskaņā ar Komisijas darba kārtības punktu. Katrai komitejai ir savs identifikācijas numurs.

- darba dokumenti Komisijas sesijām
(Piemērs: ALINORM 03/26/xx, kur

- 03 – komisijas sesijas norises gaus;
- 26- 26.Komisijas sesija;
- xx – hronoloģisks numurs, ne vienmēr darba kārtības punkts)
- Komiteju un speciālo darba grupu ALINORM
(piemērs: ALINORM 04/22, kur
 - 04 – Komisijas sesijas gads, kad atskaite tiks prezentēta;
 - 22- Komitejas identifikācijas numurs)

Komitejas darba dokumenti (Committee Working Papers) (CXs)

Visiem Komisijas komiteju un speciālo darba grupu darba materiāliem ir viena un tā pati atsauce – CX (saīsinājums no Codex), kam seko komitejas nosaukuma saīsinājums. Šiem dokumenta apzīmējumiem seko 2 cipari, kuri apzīmē gadu un secīgu numuru, piem., CX/FH 04/7. Šajā gadījumā CX- Codex, FH- Food Hygiene, 04- 2004.gads (gads, kurā sanāksme notikusi) un 7 – secīgs numurs, ko piešķir diskusijām paredzētiem dokumentiem.

Konferences zāles dokumenti (conference room documents) (CRDs)

Konferences zāles dokumenti (conference room documents) –CRDs- ir tie dokumenti, kuri tiek izdalīti Komisijas sesiju laikā un netiek nosūtīti visām Komisijas dalībvalstīm un novērotājiem. Ja komentāri no valstīm tiek saņemti pārāk vēlu, lai tos iztulkotu un izsūtītu atzinumu sniegšanai, tos sanāksmes laikā izplata kā CRDs un Komisijas sekretariāts uz vietas tiem piešķir kārtas numuru. Parasti to skaits ir ierobežots un tie ir pieejami tikai sanāksmes dalībniekiem.

Cirkulārās vēstules (circular letters) (CLs)

Cirkulārās vēstules (circular letters - CLs) paredzētas sarakstei starp Komisijas Sekretariātu un Komisijas dalībvalstīm un ieinteresētajām starptautiskajām nevalstiskajām organizācijām. Kad komiteju atskaites (ALINORMs) tiek laistas apgrozībā, tām vienmēr nāk līdz CL, kas uzaicina dalībvalstis un novērotājus sniegt savus komentārus par dokumentu. Kad komiteja izveido speciālo darba grupu, kura vēlas laist apgrozībā izstrādātos ieteikumus, to normāli dara caur CL. Cirkulārās vēstules arī tiek numurētas pēc secības, norādot kalendāro gadu un komiteju, uz kuru tās attiecas. Piemēram, CL2001/24 – GP norāda 24.cirkulāro vēstuli 2001.gadā. Tieši šī CL attiecas uz Kodeksa Komiteju par Galvenajiem Principiem (CCGP).

Pieņemtie teksti (adopted texts)

Tie var būt gan Kodeksa standartu veidā, gan rekomendēto prakses kodu, gan vadlīniju veidā. Ja reiz komiteja ir izstrādājusi kādu šādu tekstu, tad tas tiek nosūtīts Komisijai pieņemšanai. Pēc pieņemšanas, teksts tiek iestrādāts Pārtikas Kodeksā.

Standarti tiek identificēti ar STAN (standard), rekomendētie prakses kodi kā RCP (recommended codes of practice) un vadlīnijas kā GL (guidelines).

Visas dokumentu kategorijas tiek numurētas saskaņā ar speciālu numerācijas sistēmu, kurā var tikt norādīta atsauce uz dokumenta izcelsmes gadu un atbildīgo komiteju vai darba grupu.

Eiropas Savienība un Codex Alimentarius

Saskaņā ar Eiropas Komisijas 2003.gada 17.novembra Lēmumu Nr.2003/822/EK par Eiropas Kopienas pievienošanas Pārtikas kodeksa komisijai, Eiropas Kopiena ir pievienojusies Pārtikas Kodeksa komisijai.

Dokuments publicēts „Official Journal” L 309; 26.11.2003.

Informācija par Kodeksa darbību, aktivitātēm, standartiem, sanāksmēm un atskaitēm pieejama [CAC mājaslapā](#).

[Eiropas Komisijas pozīcijas par Kodeksa dokumentiem, kā arī visu komiteju saraksts](#)

Koordinators Latvijā – LR Zemkopības ministrijas Veterinārais un pārtikas departaments

Procedūras rokasgrāmata

Pārtikas likumdošanas komisija un ES

ES pievienošanās Codex Alimentarius Commission (lv)

Saistītie dokumenti

 [Pārtikas likumdošanas komisijas struktūra](#)

<https://www.zm.gov.lv/lv/partikas-likumdosanas-komisija-codex-alimentarius-commision>